

2010
A szegénység és
a társadalmi kirekesztés
elleni küzdelem
európai éve

A szegénységről

Az Európai Unió tagállamaiban 2001 óta egységes kritériumok alapján minden évben áttekin-
tik, kik a szegények, és hogyan változik

az arányuk. A legfrissebb adatok szerint az unió népességének 17 százaléka, mintegy 80 millió ember él szegénységben. A gyermekek körében ez az arány 19 százalék. A szegénységben élők aránya az elmúlt évtizedben sajnos nem csökkent, bár egyes tagállamok képesek voltak javulást elérni.

Magyarország a szegénység mértékének és mélységének mutatói alapján az Európai Unió tagországai között a középmezőnyben foglal helyet 12 százalékos szegénységi rátával. Egyes kor- és társadalmi csoportokban ennél magasabb a szegénységi arány. A gyermekek 20, a felnőtt munkanélküliek 48, a három- vagy többgyermekes családok 29 százaléka szegény. Hazai vizsgálatok a romák körében a szegénység mértékét 50 százalékra becsülik.

A szegénységi küszöb értéke hazánkban az EU-s átlagnál lényegesen alacsonyabb. Számítások vannak arról is, hogy a szociális ellátások nélkül mekkora lenne a szegények aránya az egyes országokban. Ha a szociális, gyermekjóléti, lakhatási, pénzügyi és természetbeni juttatások szegénység csökkentő hatását is számításba vesszük, akkor a mutató szerint a tagállamok között Magyarország a második helyen áll. Annak ellenére van így, hogy az EU-s átlagnál kevesebbet fordítunk jóléti kiadásokra.

Az Európai Unió 10 éve foglalkozik a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemmel az úgynevezett nyitott koordinációs együttműködés (OMC) keretében. Magyarország 2003-tól vesz részt ebben a munkában. Az együttműködés célja az egyes országok intézkedéseinek, jó gyakorlatainak megismerése, a tapasztalatcsere.

A 2010-es nemzetközi év célja, hogy felhívja a nyilvánosság figyelmét a szegénység és a társadalmi kirekesztés súlyosságára az EU tagállamaiban, megnyerte az állampolgárokat a társadalmi összetartozás eszméjének és gyakorlatának. A szegénység és kirekesztés nem csupán a kormányok és a szegények problémája, hanem mindannyiunk ügye, mert alássa a társadalmi kohéziót.

Ami eddig történt...

Beszélgetés Vajda Györgyivel, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium Társadalmi Befogadás Iroda munkatársával, a szegénység éve kampány egyik koordinátorával

– *Most jött haza Brüsszelből. Mi történt ott?*

– Az európai szegénység éve konzultatív testületének ülésén vettem részt, melyet az Európai Bizottság működtet. Áttekintettük, hogy mi történt a kampány elindítása óta az egyes tagállamokban.

– *Szegyenkeznünk kell, vagy lehetünk büszkéek?*

– A középmezőnyben vagyunk. Ahogy minden tagállamban, nálunk is korlátozottak a pénzügyi források. Százhatsvan millió forintból finanszírozzuk a kampányt. Mivel a rendezvények célja elsősorban a figyelemfelkeltés, a társadalom lelkiismeretének felébresztése, sokat számít, hogy kik vállalnak szerepet a tanácskozásokon, konferenciákon. Ausztriában például a köztársasági elnök felesége az év egyik mentora, nagykövete. Az osztrák nyitókonferencia az elnöki pár részvételével zajlott

– *Ennek nyilván hírértéke is van...*

– Miáltal jobban eljutnak üzeneteink a társadalomhoz. Ezért választottunk mi is ismert, népszerű művészeket nagykövetnek. *Halász Jutka* és *Molnár Ferenc Caramel* olyan elfogadott emberek, akiknek hallgatnak a szavára.

– *Mi történt nálunk a szegénység éve első három hónapjában?*

– Gondos tervező és szervező munkával előkészítettük az év programjait. Már januárban a szegénységről, a szegénység trendjeiről, februárban pedig

a hajléktalanság kérdéseiről tanácskoztak szakembereink. Márciusban pedig az évad nyitóeseményeként konferenciát tartottunk a Millenárison, ahol sok értékes gondolat hangzott el. *Herczog László* szociális és munkaügyi miniszter

– a többi között – a szegénység és kirekesztettség összefüggéséről beszélt, kiemelve, hogy a kirekesztettség felszámolását már az óvodában el kell kezdeni, hogy esélyt adjunk a szegénység elkerülésének.

Anne Degrand-Guillaud, az európai év uniós koordinátora elmondta, hogy 2020-ig húszmillióval szeretnék csökkenteni a szegények számát az EU-ban, ahol jelenleg minden hatodik ember a szegénységi küszöb alatt él. Szólt arról is, hogy a közgondolkodásban vissza kell állítani a szolidaritás és a társadalmi igazságosság rangját.

A felszólalók felírták gondolataikat a szegénység évének üzenőfalára. *Molnár Ferenc Caramel* és *Szalóki Ági* koncertet adott a szegény településekről ez alkalomra érkezett gyerekeknek (összesen 500 gyermek felutazását biztosítottuk), akik megnézték a Csodák Palotáját is. Délután a Magyar Szegénységellenes Hálózat koordinálta a kerekasztal-beszélgetéseket, ahol szakemberek folytattak eszmecsere-t.

– *Milyen visszhangja volt a konferenciáknak?*

– A közszolgálati médiumok nagyobb terjedelemben foglalkoztak az eseményekkel, de még mindig elmondhatjuk, hogy a nagy kereskedelmi tévékbe ilyen témával nehéz bejutni. Azért nem panaszkodom, mert sok helyen megjelentek tudósítások, ahogy a januári és februári rendezvényeinkről is.

– *A civil, mint én is, azt kérdezi, hogy jó, jó, sok megbeszélés, konferencia, de mi ezeknek a hozadéka?*

– Azon túl, hogy a közvélemény figyelmét ráirányítjuk a szegényekre, pályázatok kiírásával is aktivizáljuk a civileket. Olyan pályázókat vártunk, akik megértették céljainkat, hogy a szegények jobban bekapcsolódhassanak a társadalmi folyamatokba, hogy megismerjék és gyakorolhassák jogukat. Feladatunk a politikai döntéshozók megszólítása, elköteleződésének erősítése. Legfontosabbnak mégis az osztársadalom megszólítását, a szegénységgel kapcsolatos attitűdjeinek formálását tartjuk. Ez utóbbi érdekében országos reklámkampányt is tervezünk, elsősorban az októberi 17-i szegénység elleni világnaphoz kapcsolódóan. A pályázatok iránt nagy volt az érdeklődés, ami a bürokráciamentességének is köszönhető volt. A 70 millió forint értékű pályázatra 354 pályázat érkezett, amiből 26 kapott támogatást.

Előnyben részesültek azok a pályázatok, amelyeket a helyi önkormányzat is támogatott. A bírálattal során arra törekedtünk, hogy az ország minden régiójában legyenek nyertes programok.

– *Mire kértek pénzt?*

– Rendezvények, konferenciák, kiállítások szervezésére, műsorokra a médiában. Fontos szempont volt, hogy a projektek megvalósítása a szegénységben élők bevonásával történjen.

– *Az önkormányzatokhoz milyen kapcsolódási pontjaik vannak?*

– Felvettük a kapcsolatot a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségével. Már két alkalommal jártunk náluk és bemutattuk a programjainkat. Kértük, hogy egyébként is tervezett programjainkkal csatlakozzanak az év szellemiségéhez. Ezt egyébként honlapunkon (*balra fent*) közvetlenül is meg lehet tenni. Sokat várunk az együttműködéstől.

KÖZTES ÁTMENETEK – A DROG

Egy átlagember, aki soha nem használt drogot, de még olyan élő embert sem látott, aki rabjává vált a romboló szernek, és legfeljebb sörösüveggel a kezében nézi a tévén a drokartellek harciát, nem is tudja elképzelni, mekkora veszély fenyegeti gyermekét, unokáját. Pedig tudnia kellene, lehetőleg minél aprólékosabban, hogy időben tehesse ellene. De honnan is tudhatná, mit érez egy heroinista? Mit érez egy szenvedélybeteg szülője? És legfőképpen hogy mit tehet ő, az átlagember?

Elsősorban őket, és természetesen a valamilyen formában érintett családokat várja a Köztes átmenetek – a drog című interaktív kiállítás Gödöllőn. Aki szakértők kalauzolásával végigjárta a hat termet, látta a fokozatos leépülés minden háttorzongató jelét, látta a fiatalon túladagolásban elpusztultak torokszorító rajzait, látta a kivetítőkön a különböző szerek hatásait – többé már nem ugyanaz az ember, mint aki belépett a kiállítás első termébe.*

Azt érzi, többé nem maradhat tétlen. Tudnia kell, hogy minden segíteni akarót várnak azok, akik már most is heroikus küzdelmet vívnak a droggal. Mint például Dunaiúvárosban és persze szerte az egész országban az önkormányzatok mellett működő Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok.

Birta Zsuzsa

Formák és módszerek

DROGPREVENCIÓ

Dunaiúváros Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelten fontos feladatának tekinti a helyi társadalom összefogását a bűnmegelőzés érdekében. Ez irányú munkájának egyik pillére a drogprobléma kezelése, melyet a városi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) koordinál.

A városi KEF 2002-ben alakult, és elsősorban a Nemzeti Drogstratégia elvei és céljai alapján fogja össze a város azon oktatási, egészségügyi, szociális, rendészeti, egyházi és civil szervezeteit, intézményeit, amelyek a drogproblé-

ma megelőzésével, a kezeléssel és az ellátással kapcsolatos tevékenységet folytatnak.

Szoros együttműködésben az önkormányzattal

A KEF szervezeti és működési szabályzata alapján végzi szervező, koordináló munkáját, amelyről rendszeresen tájékoztatja a képviselő-testületet, egyúttal a szakbizottságokkal együttműködve segíti a döntés-előkészítést. A segítségnyújtás kölcsönös: az önkormányzat folyamatosan támogatja a különböző szervezetek, intézmények ilyen irányú pályázatait elsősorban a pályázati önrész biztosításával, illetve akár együttműködő partnerként is szerepet vállal a

* A kiállítást a Köztes Átmenetek Nonprofit Kft. rendezi. 2001-óta kiemelt programja a kábítószer-ügyekért felelős szakminisztériumnak. 2008-ban a vajdasági önkormányzat felkérésére felépítették a kiállítás hasonmását Szabadkán. A program a Vajdaság prevenciócs céljait szolgálja. A kiállítással kapcsolatban érdeklődni lehet a Köztes Átmenetek Nonprofit Kft.-nél a 06 20 352 9745-ös telefonszámon.

megvalósításban. Három évvel ezelőtt döntött úgy a testület, hogy a társadalmi bűnmegelőzési stratégia eredményesebb működése érdekében bűnmegelőzési referenst foglalkoztat. Így sikerült elérni, hogy nagyobb szervezettséggel, az információáramlás hatékonyságának növelésével az érintett intézmények, szervezetek tudnak egymás tevékenységéről, így munkájukban kiküszöbölik a párhuzamosságokat, sőt akár alkalmi, akár hosszú távú együttműködés is kialakul közöttük.

A drogfüggők ellátása, kezelése annak ellenére gondot jelent, hogy, a városban működik addiktológiai gondozó és pszichiátriai osztály. Nincs viszont drogambulancia és rehabilitációs otthon, ezért a Székesfehérváron, Pécsen és környékén, illetve Ráckeresztúron működő ilyen jellegű intézményekkel együttműködve irányítják tovább a gyógyulni vágyókat.

A megelőzés a születés pillanatában kezdődik

Ezért is fontos, hogy a családokkal együttműködve a védőnők, a gyerekorvosok, a bölcsődei, az óvodai szakemberek is tudatosan végezzék ez irányú munkájukat. A város immár tizennyolc éve tart fenn egy olyan intézményt, amelynek fő tevékenysége az iskolai egészségfejlesztés és a prevenció.

A prevenció tevékenység témakörei évfolyamonként változnak, az életkori sajátosságokat követve. Néhány témakör: egészséges életmód, mentálhigiéné, mondj nemet, drogprevenció, szex-edukáció, konfliktus- és agressziókezelés, felkészülés a középiskolára, felnőtté válás. Ezeket a témákat blokkonként 4-5-6 órában dolgozzák fel szakemberek, az általuk kiképzett tanárok irányításával. A pedagógus szerepe ugyanis semmivel nem váltható ki, hiszen a diákok szocializációjára ők vannak leginkább hatással, nekik van a legnagyobb szerepük a

kedvező iskolai légkör kialakulásában. Ezért nagyon fontos a tanári munkacsoport tevékenysége. Tagjai azok a pedagógusok lehetnek, akik részt vettek egy legalább 40 órás (akkreditált) mentálhigiénés képzésen, és továbbra is vállalják az aktív részvételt a szakmai továbbképzéseken, felkészítéseken. Ez jogosítja fel őket arra, hogy prevenció foglalkozásokat tartsanak.

Az Egészségmegőrzési Központ munkatársai iskolánként és évfolyamonként rendszeresen tartanak megbeszéléseket, ahol minden foglalkozás tapasztalatait részletesen megbeszélik, feldolgozzák. Az Egészségmegőrzési Központ munkatársai óralátogatásokkal is segítették a munkacsoport tagjainak munkáját, így személyre, témára és osztályközösségre szabottan is van lehetőség konzultációra.

Az általános tapasztalatok egyértelművé tették, hogy a gyermekvédelem területén dolgozó szakemberek mentálhigiénés támogatása (esetmegbeszélés, szupervízió, kiegészítő megelőző tréning) erősen javítja munkájuk hatékonyságát. Az Egészségmegőrzési Központ szakembereiben kialakult az a tapasztalat, hogy a gyermekvédelem területén sok szakember részben elszigetelten végzi munkáját, az érintett intézményeknek nincs megfelelő helyzetértékelésük a gondozásukra, oktatásukra bízott gyermekek vonatkozásában, az intézményi szintű gyermekvédelmi programok színvonala jelentős eltéréseket mutat, a jelzőrendszer esetleges és/vagy késedelmes. Ennek a problémának a kezelése, menedzselése, pályázat útján szerzett forrás biztosítása alapvető érdeke a városi KEF-nek, valamint a társadalmi bűnmegelőzésben tevékenykedő szervezeteknek.

Iskolai prevenció munkája kiterjesztéseként is felfogható a városi szintű, ágazatközi gyermekvédelmi program megindítása, amelyben a védőnői szol-

gálat, a bölcsődék, óvodák, általános iskolák gyermekvédelmi felelősei, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, a gyámhivatal, a nevelési tanácsadó munkatársai vesznek részt.

Alternatív programok

A prevenció kiemelt területe az alternatív programok biztosítása a különböző rétegigények kiszolgálásával. Sok más program mellett említést érdemelnek a tematikus filmklub drogok témájú filmjei, a városi középiskolás *Ki mit tud?*, melyen csaknem száz középiskolás indult, ingyenes rockkoncertek, éjszakai sportfoglalkozások stb.

Mentálhigiénés, prevenció szempontról nagyon fontosak az „alacsony küszöbű” (könnyen és feltételek nélkül igénybe vehető, tág időhatárok között, illetve bármikor hozzáférhető, ingyenes, jól képzett szakemberekkel dolgozó) szolgáltatások, amelyek életvezetési és pszichológiai tanácsadás, négyeszeri konzultáció lehetőségét nyújtják az érzelmi, életviteli nehézségekkel viaskodó fiataloknak.

Kortársak egymásért

Dunaújvárosban már tíz éve szervezik az Egészségmegőrzési Központ munkatársai a város középiskolásai, elsősorban a 10. évfolyamos diákok számára a kortárssegítő képzést. A cél, hogy a fiatalokat képessé tegyék a kortársaikkal való együttműködésre a segítő tevékenységben, megerősítsék bennük a másokon való segítség szándékát, a problémamegoldás képességét és a kommunikációs

készséget. A képzés speciális célja, hogy a fiatalok pontos ismereteket szerezzenek a drogokról, a drogokkal összefüggő ártalmakról. Az itt szerzett tapasztalatok megerősítik őket a drogmentes pozitív életstílus kialakításában. Az önismereti munka lehetőséget ad arra, hogy a fiatalok saját problémáik, érzéseik tudatosításán, feldolgozásán keresztül közelebb jussanak társaikhoz. Az intenzív képzést a kortárssegítő csoportok kéthetente találkozási követik. A cél az, hogy a város összes középiskolájából érkezzenek diákok az iskola létszámának megfelelő arányban. Kiválasztásuk több lépcsőben történik, mindig személyes találkozás, őszinte beszélgetés keretében.

A segítők egészségéért

A szociális ellátásban és az egészségügyben, oktatásban dolgozó és elkötelezett szakemberek testi és lelki egészsége legalább annyira fontos, mint a gondjaira bízottaké, hiszen elsődlegesen az ő életmódjuk az egészséges életvitel mintája, és nekik kell az egészséget mint értéket megjeleníteni és képviselni.

Kevés olyan munkakör van ezekben a szakmákban, ahol az embernek – legalább munkaideje egy részében – ne lenne szüksége arra, hogy személyiségét mint eszközt „vesse be” kapcsolatai célirányos alakítására, feladatai elvégzésére. Ezért az ő „kondíciójuk” megőrzésére is gondot kell fordítani. A dunaújvárosi Egészségmegőrzési Központ munkatársai számára szervezett tréningek tematikájának összeállításakor az a cél, hogy a csoporttagok ismerjék fel és tudatosítsák a foglalkozásukból adódó károsító tényezőket, és elkerüljék a leggyakoribb veszélyt, a „kiegést”. Ennek elkerülésére egyetlen mód van: a prevenció, a saját mentálhigiéné ápolása. A feszültségcsökkentést segíti, a stresszt oldja a ventiláció lehetősége és annak tudatosítása, hogy a felelősség megosztható.

Korunk eszköze, az internet

Dunaújvárosban nagy fontosságot tulajdonítanak a médiakapcsolatoknak, a KEF-nek állandó sajtóreferense van, aki folyamatos munkakapcsolatot tart a helyi médiával, biztosítja számára a híryanagot.

Napjaink leghatásosabb kommunikációs eszköze, különösen a fiatalok körében, a világháló. A bűnmegelőzés és hangsúlyozottan a kábítószer-probléma területére fókuszálva a megvalósítás során a helyi KEF minden olyan tevékenységét igyekeztek bemutatni, amely elősegítette az egészségfejlesztéssel és dropprevencióval kapcsolatos információk továbbítását.

Több mint egy éve megjelent, és folyamatosan látogatható az interne-

ten a *Tiszta utakon* (<http://tisztautakon.dunaujvaros.hu>) honlap, amelynek létrehozói úgy gondolták, hogy a Társadalmi Bűnmegelőzés Nemzeti Stratégiájának részeként emelnék be az elektronikus kommunikációba.

Ugyanakkor az eltelt idő alatt világossá vált, hogy a honlapot folyamatosan, minden elemére kiterjedően karbantartani és fejleszteni kell, hogy szükség van a szélesebb rétegek megszólítására, és érdeklődésük folyamatos fenntartására.

Nem csak dunaújvárosi tapasztalat, hogy szinte már minden korosztály számára elérhető a teljes kábítószer-választék. A fiatalok gondolkodásmódját ismerve prognosztizálható, hogy minden erőfeszítés ellenére a következő években sem fog csökkenni a kábítószeres hazai terjesztése és fogyasztása, ezért továbbra is fokozott társadalmi összefogásra van szükség, erőfeszítésekre, amelyekkel a növekedés megállítható, a kábítószeres bűnözés visszaszorítható.

Kleinné Németh Judit,
a dunaújvárosi Kábítószerügyi Egyeztető
Fórum szakmai elnöke

Dunaújvárosban 2002 márciusában alakult meg a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF), amely fő céljának a helyi drogstratégia és cselekvési program megalkotását tekintette. Emellett a KEF felvállalta a meglévő adatok összegyűjtését, rendszerezését, a helyi szakmai partnerek (intézmények, szervezetek, közösségek) együttműködésének ösztönzését. A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum nemcsak magával a kábítószerrel, hanem tágabb értelemben a drogproblémával foglalkozik. A dunaújvárosi KEF elnöke: *Cserni Béla*, önkormányzati képviselő, társelnök: *Kleinné Németh Judit* (Dunaújváros Egészségmegőrzési Központ), koordinátor/titkár: *Szemenyei István* (Polgármesteri Hivatal Ifjúsági és Sportiroda vezető). Tagok: *Kissné Fekete Éva/Bodri Gáborné* (Családsegítő és Gyermekegészségügyi Szolgálat), *Klein Imre* (társadalmi bűnmegelőzési referens), *Andics Józsefné* (ÁNTSZ Dunaújváros), *Bojtorné Nagy Katalin* (Szociális és Egészségügyi Iroda), *Molnár István* (Dunaújvárosi Főiskola), *Budavári Árpád*, *Osváth Péter* (Dunaújvárosi Rendőrkapitányság), *Stermeczki András* (evangélikus lelkész), *Jakabos Sára* (Szent Pantaleon kórház pszichiáter), *Márkliné Huszárik Mária* (iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök munkaközössége), *Balla Tibor* médiafelelős.

A bűnmegelőzés oldaláról vizsgálva a kábítószer-fogyasztás hatásait, figyelemreméltó következtetések vonhatók le az alkohol szerepével összevetve.

Az alkoholnak elsősorban az erőszakos, garázda jellegű bűncselekményekben van szerepe. Az elkövetők bizonyos esetekben azért fogyasztanak alkoholt, hogy legyen merszük a bűncselekmény (pl. rablás) elkövetéséhez. A büntető-eljárás során gyakori az alkoholra történő hivatkozás, az elkövető kihallgatása alkalmával arra hivatkozik, hogy a cselekményre nem nagyon emlékszik, annyira részeg volt.

Viszont a kábítószer a bűnelkövetésben általában ellenkező szerepet játszik az alkoholéval, nem a hatása alatt követnek el bűncselekményt, hanem azért, hogy hozzájussanak. Ez viszont az eljárás során nem derül ki egyértelműen, mert az elkövetők a kihallgatásuk során erről nem nyilatkoznak, titkolják azt.

„Úgy tűnik, sokkal nehezebb legyőzni a láthatatlan szenvedélyeket, mint fegyverrel meghódítani a látható világot.” (Ghandi)

A magyarországi kábítószerhelyzetről

Az Országgyűlés 2009. december 14-én elfogadta a kormány által beterjesztett „Nemzeti stratégia a kábítószer-probléma kezelése érdekében” című dokumentumot. Az új drogstratégia 2010–2018. évek között határozza meg a hazai drogpolitikai célkitűzéseket.

Tizenegy kötet látott már napvilágot az éves hazai kábítószerhelyzetet bemutató *Jelentés a magyarországi kábítószer helyzetről* című könyvsorozatban. Az évente összegyűjtött adatok nemcsak a hazai drogpolitika éves áttekintésekor szolgálnak számunkra fontos információkkal, hanem segítenek értékelni hosszabb periódusokat is. Így volt ez 2009-ben is, amikor az első nemzeti drogstratégia megvalósításának végéhez értünk, és értékelnünk kellett közel egy évtized munkáját. Minden értékelés alapfeltétele, hogy kellő mennyiségű és minőségű információval rendelkezünk az adott témakörrel.

A kábítószer-probléma különös sajátossága, hogy egyszerre több ágazati körbe tartozó információt szükséges feldolgoznunk ahhoz, hogy átfogó képet kapjunk a hazai drogpbléma változásairól.

Ezért is fontos érték, hogy az európai uniós kábítószerügyi információs rendszerhez kapcsoltan Magyarországon is rendelkezünk egy rendszeres, központi adatgyűjtési mechanizmussal – írja *Herczog László* szociális miniszter a kötet bevezetőjében.

A kötet célja, hogy bemutassa a legfontosabb adatokat, és segítse a területen dolgozó szakemberek, döntéshozók munkáját.

A droghasználók kezelése

A kötet legösszetettebb része a droghasználók kezelésével kapcsolatos fejezet. Itt olvasható az a megállapítás, miszerint 2008-ban finanszírozási és jogszabályi változásokra visszavezetően az ellátórendszer teljesítménye csökkent, ugyanakkor az év második felében egyes ponto-

kon már stabilizálódott, bár a kezelt betegek száma az év végére jelentősen még nem növekedett.

A szakértők véleménye szerint sürgető stratégiai célkitűzés a kezelésre szorulók nagyobb arányú bevonása az ellátásba, amit a teljes kezelési lánc minimálisan regionális szinteken történő kiépítése segíthet elő.

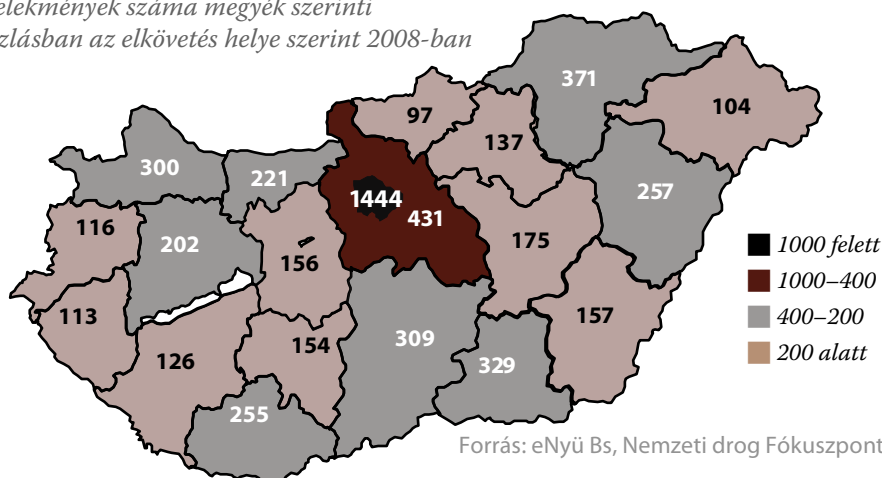
Mit mutatnak a statisztikák?

A 2008. évi statisztikai adatok alapján emelkedett a hatóságok előtt ismertté vált kábítószerrel való visszaélés bűntettek száma. A jelentés hangsúlyozza: a változás okai további vizsgáldást igényelnek, ugyanis a büntetőjogi szabályozás területén jelentősebb változás nem történt a kapcsolódó periódusban. A nyitott kérdések felvetése mellett a kötet számos további információval szolgál még a kábítószer-bűnözés elleni fellépést, a kábítószerpiacot és lefoglalásokat jellemző változásokról.

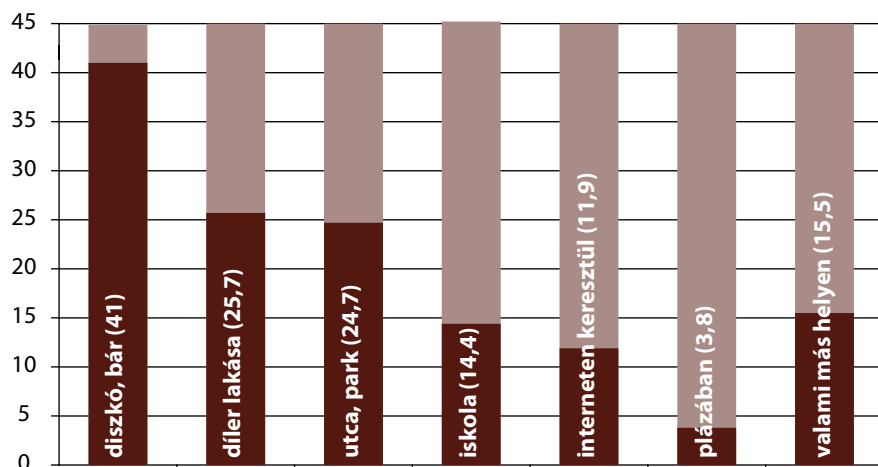
Helyünk Európában

A kötet adatai alapján az európai helyzethez képest jelentős változás nem történt. Pozitívum, hogy a kábítószer-használat elterjedtségére vonatkozó epidemiológiai adatok alapján a klasszikusnak tekinthető illegális kábítószerek esetében drámai növekedés nem érzékelhető. Ugyanakkor nem hunyhatunk szemet afölött, hogy egyre bővülnek a droghasználati formák, valamint nő a legális és illegális szerek együttes használata. Ez a tendencia újabb és nehezebb feladatok elé állítja a szakembereket. *Ezek megoldásának feltételei, összhangban a 2010-től érvényes új drogstratégiai programmal, remélhetőleg a jövőben rendelkezésre állnak majd* – írja a bevezetőben *Portörő Péter* nemzeti drogkoordinátor.

A kábítószerrel való visszaéléses bűncselekmények száma megyék szerinti megoszlásban az elkövetés helye szerint 2008-ban

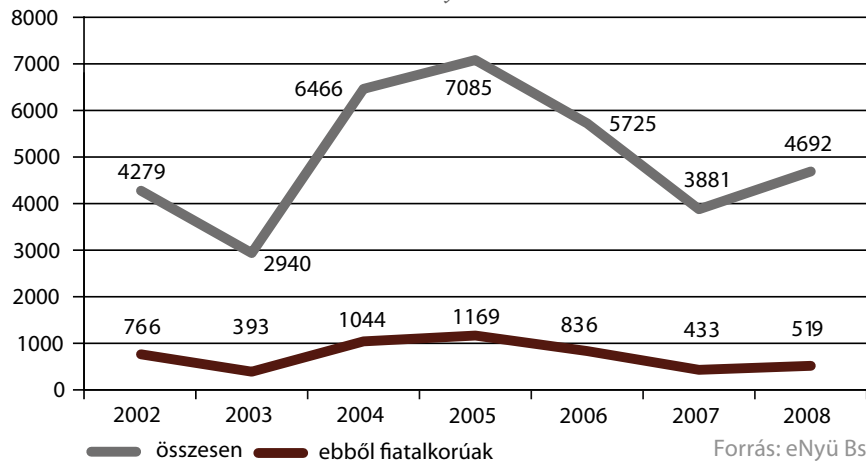

Helyek, ahol könnyen szerezhetnek marihuánát vagy hasist a 8–10. évfolyamosok (százalékban)

Forrás: eLeK 2009

A kábítószerrel való visszaélés bűncselekményét elkövetők száma 2002–2008 között

Forrás: eNyü Bs

Az egészségügyi ellátórendszerrel

A kötet szerzői megállapítják, hogy a kezelési lánc teljes spektruma (járó- és fekvőbeteg-ellátás, szociális ellátás, gyermekaddiktológia) még nem épült ki. A szolgáltatások terén is a két szektor elkülönülése jellemző, és az integrált ellátások száma továbbra is alacsony.

Az OEP adatai alapján 2008-ban az ellátórendszer teljesítménye egyértelműen csökkent, ami elsősorban a finanszírozási jogszabályok változására vezethető vissza. Az OEP adatok szerint az év második felében az ellátórendszer teljesítménye stabilizálódott – egyes pontokon, elsősorban a finanszírozási területeken növekedés mutatható ki, azonban

a kezelt betegek száma még nem emelkedett. Az ellátórendszer belső szakmai környezete egyes pontokon előrelépést mutat, ugyanis megjelentek olyan szakmai dokumentumok, amelyek az előrelépés feltételei, a gyors változások azonban nem kedveztek az elmúlt években a tudatos szakmai építkezésnek. Mi lehet a megoldás? Az előrelépés kulcseleme a szakmai felügyelet és értékelési rendszer fejlesztése.

A kötet a továbbiakban közzéteszi a különböző kábítószer-fogyasztóinak statisztikáit, valamint azokat a törvényeket, rendeleteket, melyek a helyzet javítása érdekében az utóbbi években születtek.

Kábítószer-témában hozott törvények, rendeletek, irányelvek

a) 191/2008. (VII. 30.) kormányrendelet. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvénynek az egyes szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2007. évi CXXI. törvény által módosított szövege nem tartalmazza 2008. január 1-jétől az önkormányzatok kötelező feladatai körében az alacsony-küszöbű és 2009. január 1-jével hatályosan a közösségi ellátásokat.

2008 júliusában fogadták el a módosítás végrehajtási utasításaként a támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről szóló 191/2008. (VII. 30.) kormányrendeletet, amely új alapokra helyezi a közösségi ellátásokat, s ezen belül önállóan az alacsony-küszöbű szolgáltatások állami finanszírozását.

2009. évtől nem kötelező önkormányzati feladat a közösségi ellátás és az alacsony-küszöbű ellátás. Ezáltal megszűnt az a típusú állami normatív hozzájárulás, mely a működési engedély megszerzését követően jutott a Kincstáron keresztül a szolgáltatókhoz. A szolgáltatások finanszírozására 2009-től kezdődően pályázati úton kerül sor.

b) 42/2008. (XI. 14.) EüM–SzMM együttes rendelet. 2008 novemberében fogadták el a kábítószer-függőséget gyógyító kezelés, kábítószer-használatot kezelő más ellátás vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatás szabályairól szóló 42/2008. (XI. 14.) EüM–SzMM együttes rendeletet. Az új rendelet megteremtí az összhangot a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvénnyel, amelynek 2006-os módosítása szerint az elterelés már a nyomozati szakban megkezdhető (lásd 2007-es *Jelentés a magyarországi kábítószerhelyzetről* lásd 1. fejezet). A 42/2008. EüM–SzMM együttes rendelet értelmében amennyiben az elterelés törvényi feltételei fennállnak, a nyomozó hatóságoknak a rendeletben meghatározott tartalommal tanúsítványt kell az érintett részére kiállítania. Emellett az eljáró hatóságok felé az elterelést végző szolgáltatóknak tájékoztatási kötelezettségük van az elterelés megkezdéséről, megszakadásáról, befejezéséről.

Megjelentek az önkormányzatok által elkészítendő esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódó kormányrendeletek

Ez évi első számunkban már írtunk arról, hogy törvénymódosítás értelmében a helyi önkormányzatnak, valamint a többcélú kistérségi társulásnak öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot kell készíteniük, mert ez feltétele annak, hogy részüljenek az államháztartás alrendszeréből, illetve európai uniós és egyéb forrásokból nyújtott támogatásokban. Írásunkban már akkor jeleztük: a helyi önkormányzatok nem tudják a törvény által előírt feltételeknek megfelelően elkezdni a munkát, amíg a végrehajtási rendeletek meg nem születnek. A kormány elfogadta, és április 16-án a Magyar Közlönyben közzétette a három kapcsolódó kormányrendeletet. A rendeletek tisztázzák a végrehajtás legfontosabb kérdéseit. A rendszer egyik alappillére a független esélyegyenlőségi szakértők biztosítása. A szakértők képzésével kapcsolatos feladatokat a Kormányzati Személyügyi Szolgáltató és Közigazgatási Képzési Központ (KSZK, www.kszk.gov.hu) látja el. A névjegyzék vezetésével kapcsolatos feladatokért a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal (FSZH, www.afsz.hu) felelős. A névjegyzékbe való felvétel feltételei: a 2003. évi CXXV. törvény 63/A.§ (11) bekezdésében rögzített követelményeknek való megfelelés, szakmai gyakorlati idő igazolása, valamint a képzésen való részvétel és a megszerzett bizonyítvány bemutatása.

Az esélyegyenlőségi program főbb tartalmi kérdéseit, valamint az elfogadást menettét a 120/2010 (IV. 16.) kormányrendelet tartalmazza. A program elkészítésének alapja az esélyegyenlőségi szakértő által elkészített helyzet-elemzés, amelyben nevesíti azokat a jellegzetes problémákat, amelyekre az adott településen, térségben a programnak választ kell adnia. A program elkészítésének szempontjait és célrendszerét a rendelet is rögzíti, és ezzel kapcsolatban bővebb eligazítást ad majd a Szociális és Munkaügyi Minisztérium útmutatója, amely 2010. május 1-jéig megjelenik.

Mindezek jelentős segítséget adnak a programok elkészítéséhez, de fontos, hogy a program ne mechanikusan készüljön el, hanem illeszkedjen a települési, térségi adottságokhoz. A program felülvizsgálatára vonatkozó szabályozás elősegíti, hogy az önkormányzatok rugalmasan alakíthassák át a célokat és feladatokat.

A nemek közötti társadalmi egyenlőségért

Beszélgetés Ádámné Dunai Irénnel, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium nők és férfiak társadalmi egyenlősége osztály fősztályvezető-helyettesével

– *Mi volt a szerepe Magyarországnak az ungvári konferencián, ahonnan nemrégiben jött haza?*

– A találkozó a nők és férfiak társadalmi egyenlőségét elősegítő ütemterv része volt, amelyet az Európai Bizottság hirdetett meg a 2006-tól 2010-ig terjedő időszakra. A 27 tagállam közül Magyarország az egyetlen, amely a hat prioritás teljesítését vállalta. Az ungvári konferenciával a 6. pont, azaz a nemek közti egyenjogúság előmozdítása az EU-n kívül, kívánalmát teljesítettük. Mindezt a roadmap, azaz az ütemterv szellemében.

– *Úgy tudom, több helyen is jártak már.*

– Belgrádban egy memorandumot is aláírtunk. De jártunk már több, az EU-hoz csatlakozni kívánó országban, hogy felkészítsük az ottani szakembereket.

– *Hogyan fogadják önöket?*

– Nagyon nyitottak. Várják a segítségünket. Jogsabályokat ismertünk, szakanyagokat küldtünk nekik, és bemutattuk, hova jutott Magyarország a családon belüli erőszak és az emberkereskedelem elleni küzdelem terén. Hasznosnak bizonyul az is, hogy megismerik a mi munkamódszereinket. A roadmapban foglaltak megvalósítása érdekében civil szervezetek képviselői, szakértők és minisztériumi köztisztviselők részvételével munkacsoportokat hoztunk létre, melyeket az osztályunk munkatársai koordinálnak. Az egyes munkacsoportok tagjait a témakörökben eddig felmutatott szakmai tapasztalatai és eredmé-

Ungvári konferencia

Miniszteri szintű konzultáció volt a partner meghívására. Téma: Gender szempontok érvényesítése a roadmap alapján, az európai uniós, valamint a magyar tapasztalatok átadása. A konferenciát Herczog László miniszter nyitotta meg.

nyei alapján választottuk ki. Az eddigi eredményeket megjelentetjük könyv formájában is, így lesz egy olyan összegző szakmai felmérés a kezünkben, amely, reméljük, visszaigazolja a munkánk eredményességét, és persze rámutat a hiányosságokra is.

– *Az eredeti vállalásokhoz képest mennyit tudott teljesíteni Magyarország?*

– Nem állunk rosszul, de tudni kell, hogy nagy a lemaradásunk például abban, hogy nem tudtuk növelni a nők részvételét a gazdasági és politikai döntéshozatalban. E témában megjelentettünk egy kvótakönyvet is. Összefoglalva: már pontosan tudjuk, hogy Magyarországnak miben van lemaradása, és miben kell előrelépnie. Az Európai Bizottság újabb hosszú távú tervet készít elő, amelyhez mi ismét csatlakozni fogunk. A jövő évtől nemcsak Budapesten, hanem az egész országban szeretnénk megismertetni a roadmap prioritásait. Már elkezdtem a vidéki női szervezetek felmérését, elmegyek hozzájuk, és megismerkedem a tevékenységükkel.

– *Milyen lehetőségei vannak egy vidéki civil szervezetnek?*

Az Európai Bizottság 2006–2010 közötti időszakra szóló ütemterve, amely a nemek egyenlőségével kapcsolatos uniós intézkedések hat prioritási területét vázolja fel:

- a nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése (www.egyenlobert.hu);
- a munkahelyi kötelezettségek és a magánélet összehangolásával foglalkozó munkacsoport működtetése (www.munka-maganelet.hu);
- a két nem egyenlő arányú képviselése a döntéshozatalban;
- a nemi alapú erőszak és az emberkereskedelem felszámolása (www.nedoljbe.hu) (www.stopcsbe.hu);
- a nemekhez kötődő sztereotípiák leküzdése (www.sztereotipia.hu);
- a nemek közti egyenjogúság előmozdítása az EU-n kívül.

– Sokféle. Például összefog a körzetében működő egyetem, főiskola szakembereivel, és létrehoz velük egy olyan munkacsoportot, amely segíti megvalósítani, helyben érvényesíteni a prioritások követelményeit. De a munkában részt vennének az esélyházak és szeretnénk bevonni az önkormányzatokat is.

– *Budapesten mennyire voltak nyitottak az önkormányzatok?*

– A fővárosban nem volt szerepük, mert a felügyeletet a minisztérium látta el.

– *Helyi szinten az önkormányzatokra hárul ez a feladat? Mit várnak tőlük?*

– Abban reménykedünk, hogy mivel mindenütt képzéssel indítunk, az önkormányzatok megtalálják a módját a segítségnek, hiszen eddig is pénzzel, helyiséggel támogatták a nőszervezeteket. Több településen már igen magas szinten működik a közös munka. Például Miskolcon, ahol főként a nők részvételével a döntéshozatalban és a gazdasági függetlenség témájával foglalkoznak. Több konferenciájukon vettem részt. Ők inkább az egyetemhez köthetőek, de az önkormányzat is támo-

gatja a munkájukat. De említhetném Békéscsabát, ahol a foglalkoztatás témát kezelik igen jól. Nyíregyházát sem szabad kifelejteni a sorból, ahol a civil szervezetek több területen is élen járnak.

– *Mitől lesz több női vezető egy megyében? Miben segíti egy konferencia az érvényesülést?*

– Ha az ember tudja, mit kérjen, ha tudatosan érvényesíti az érdekeit, akkor könnyebben nyílnak meg előtte az ajtók.

– *Szeretném, ha kicsit részletesebben beszélne az ukrainai konferenciáról.*

– Főként a családon belüli erőszakról és az emberkereskedelemtől tárgyaltunk, hiszen e két területen Ukrajna különösen veszélyeztetett. *Herczog László* szociális és munkaügyi miniszter a női témáról beszélt, én az Európában egyedülálló intézményrendszerünket mutattam be, amely a családon belüli erőszak áldozatait segíti. *Urbán Erika* a Sorsunk és Jövők Alapítvány képviselőjében a családok átmeneti otthonának szakmai tapasztalatairól számolt be.

– *Jó hallani, hogy valamiben élen járunk Európában.*

– A többi között azért, mert a mi rendszerünk állami fenntartású, míg más országokban a költségeknek maximum 70 százalékát vállalja az állam. Példaadó, hogy Magyarországon tizenegy krízisközpont működik, mellettük titkos házak és 24 órás telefonszolgálat (06-80-20-55-20) segíti az áldozatokat. Mi harminc, illetve hatvan napig gondozzuk a rászorultakat, ezt követően pedig, ha az áldozat úgy dönt, hogy nem megy vissza a lakóhelyére, például azért, mert nincs rá lehetősége, akkor a magyar ellátórendszer elhelyezést biztosít számára a családok átmeneti otthonában, ahol egy-másfél évig tartózkodhat. Itt

is szakemberek segítik, akiknek egyik legfontosabb feladata, hogy álláshoz juttassák. 2008-ban modell programként Miskolcon, Hódmezővásárhelyen, Budapesten és Nyíregyházán elindítottunk egy félutas kiléptető rendszert, amelyben öt évig segítik az áldozatot és gyermekeit. Feltétel, hogy a résztvevőnek legyen állása, takarékoskodjon, amiben szociális munkások segítik. Végül választhat: visszamegy régi lakóhelyére, ha sikerül megszereznie egykori otthonát, vagy új helyen önkormányzati lakást igényel. El kell mondanom, hogy amikor 2008-ban elindultam, hogy felvegyem a kapcsolatot polgármesterekkel, azt hittem, nehéz lesz megnyerni őket. Legnagyobb meglepetésemre minden helyszínen nyitottak, segítőkészek voltak.

– *Ukrajnában hol tartanak?*

– Az emberkereskedelem területén látunk előrelépést, de a családi erőszak elleni küzdelem még gyerekcipőben jár.

– *És mi mit tudunk felmutatni az emberkereskedelem elleni küzdelemben?*

– Most már mondhatjuk, hogy van önálló jogszabály, amelynek értelmében 24 órás telefonszolgálat segíti az áldozatokat. 2009 végén egy ökomenikus segélyszervezettel kötöttünk együttműködési megállapodást egy menedékház működtetéséről. Ide helyezük el az emberkereskedelem áldozatait. Ám mind több ilyen házra van szükség, mivel egyre nyilvánvalóbb, hogy Magyarország tranzitor-szágból célszággá válik.

ÖNkorNET

A melléklet teljes terjedelmében
letölthető a www.onkornet.hu
és www.onkorkep.hu weboldalakról

A Hungarian Business Leaders Forum (HBLF) – az IBM Magyarország alapító támogatásával – 2007 februárjában hirdette meg a ROMASTER-programot hátrányos helyzetű, roma származású, tehetséges középiskolás diákoknak, akik vállalják, hogy középfokú tanulmányaik befejezése után felsőfokú műszaki, gazdasági vagy jogi képzésben vesznek részt. A tehetséggondozó programhoz azóta számos cég – Ernst & Young, Holcim Hungária, Raiffeisen Bank, MOL, Magyar Telekom, Morgan Stanley, OD Partner, NI Hungary Kft., ProfiPower, IBM Vác, Szinergia, Pannon, Pfizer, ABO, Cser Kiadó – csatlakozott. Mentorálják a kiválasztott diákokat, és gyakorlati lehetőséget, továbbá havi ösztöndíjat biztosítanak számukra.

A program célja, hogy a roma társadalomban tovább erősödjön egy olyan közösség, amelynek nyelvtudással és felsőfokú végzettséggel rendelkező tagjai példaként szolgálhatnak a többi roma fiatalnak, és akik versenyképes tudás birtokában jelennek meg a munkaerőpiacon, vagy saját vállalkozással vesznek részt a versenyszférában.

A ROMASTER-program három pillérré épül. Az egyik az anyagi támogatás, évi 240 000 forint értékben, amelyet a diákok tanulmányi célokra használhatnak fel. Ennél még fontosabb a második pillér: a programban résztvevők mellé a támogató vállalatoktól kijelölt mentor, akire nemcsak szakmailag, de emberileg is számíthatnak a sikerrel pályázók. A harmadik pillér a vállalatoknál biztosított gyakorlati tapasztalatszerzés.

Több hazai vállalat támogatásával fut a ROMASTER tehetséggondozó program hátrányos helyzetű, tehetséges roma diákok számára. A HBLF (Hungarian Business Leaders Forum) és a támogatók április 22–24. között első alkalommal szerveznek tavaszi tábort a fiataloknak, az immár hagyományosnak számító nyári tábor mellett, melynek célja, hogy megerősítse a ROMASTER-diákok és mentorik között kialakult kapcsolatot, valamint lehetőséget teremtsen a program végeztével a későbbi kapcsolattartásra is.

A roma értelmiség kineveléséért

Beszélgetés dr. Paál Péterrel,
az IBM Magyarország
vezérigazgatójával

– Mikor jelent meg a társadalmi felelősségvállalás gondolata az IBM történetében?

– Thomas J. Watson, az IBM akkori első számú vezetőjeként 1953-ban adta ki az első esélyegyenlőségi irányelveket tartalmazó céges útmutatást. Tehát az IBM számára a társadalmi felelősségvállalás nem elsősorban az imázs növelését szolgálja, hanem történetileg szerves része a céges kultúrának. Az IBM közösségi programjainak fő területei az oktatás, a tudományos kutatás, a sokszínűség és befogadás, a környezetvé-

delem, a katasztrófaelhárítás és a kisvállalkozások fejlesztése. Fontos elv, hogy mindig olyan típusú hozzájárulásra törekszünk, amelyben saját szakértelmünket, tapasztalatainkat adhatjuk, hiszen azon a területen tudunk a legha-

tékonyabban közreműködni, amelyhez értünk. Erre a legjobb példa a 2008-ban elindított globális program, a Corporate Service Corps, melynek keretében az IBM önkéntes csapatokat küld négy-négy hétre a világ különböző fejlődő országaiba, ahol a társadalmi és üzleti feladatok megoldásában segítenek. Magyarországról is már tíz kollégánk utazott a világ legkülönbözőbb tájaira a program keretében. Társadalmi programjainkat közös gondolkodással alapozzuk meg. Ebben a fázisban minden kollégának lehetősége van fel-

vetni az ötletét. Az általános ötletelésre évente egyszer három napon keresztül biztosít a cég egy globális intranetes fórumot, az 'Innovation Jam'-et. A társadalmi kapcsolatok feladatkörének nemzetközi szintű vezetői vannak, és a programok megvalósításában szorosan együttműködnek a technológiai, a HR, a kommunikációs és marketing egységek. A helyi menedzsment a fő irányokat követve adaptálja a programokat, így Magyarországon – a többi között – például a romák előrejutásának támogatása, Kínában és Vietnámban a mikro-vállalkozások kerülnek fókuszba. A sokszínűség, az esélyegyenlőség az IBM alapértékei közé tartozik, hiszen nálunk sem nemi, sem etnikai, sem életkori alapon, sem szexuális beállítottság tekintetében nem létezhet megkülönböztetés. Így szinte magától értetődő volt, hogy kiemelt figyelmet fordítunk egy halmozottan hátrányos népcsoportra, függetlenül attól, hogy fűződik-e hozzá üzleti érdekünk.

– Hol találkoznak önök romákkal? Mit tudnak róluk azon kívül, amit az újságokban olvasnak?

– Ez nem csupán személyes találkozás kérdése, bár én sokszor és sokfelé járok az országban, így módom van megis-

merni nagyon szegény településeket is. Felelősen gondolkodó cégnek és vezetőinek ismerniük kell az országot, ahol élnek. Ezért ahogy tudunk a fogyatékos-sággal élők gondjairól, ugyanúgy ismerjük a romákét is, akiknek ugyancsak meg kell adni az esélyt, hogy nem roma honfitársaikhoz hasonlóan élhessenek. Nálunk fogyatékos-sággal élő kollégák is dolgoznak, és azt reméljük, hogy a ROMASTER-programnak köszönhetően roma szakemberek is jönnek hozzánk. A Magyarországon élő roma népesség szociális és gazdasági helyzetének javítása jelentős feladat az egész társadalom számára, ami kölcsönös nyitottságot, megértést és hosszú távú elkötelezettséget igényel. Tehát nem egyszeri szponzorációban gondolkodunk, hanem hosszú távú támogatásban. És ami még fontos: nem azért veszünk fel valakit, mert roma, vagy mert fogyatékos-sággal élő, hanem mert alkalmas egy feladat elvégzésére. És hogy alkalmas legyen, abban igyekszünk segíteni.

– *A társadalmi felelősségvállalás növeli egy cég imázsát. Ugyanakkor azt hiszem, előítéletektől terhelt társadalmunkban romák támogatásával nem lehet könnyű a cégre irányítani a figyelmet.*

– Egy felmérésünk azt bizonyítja, hogy a vevők, a fogyasztók ma már arra is figyelnek, hogy egy adott termék előállítói óvják-e a környezetüket. Ez a trend nagyon öröndetes. Természetesen nekem is az a célom, hogy az IBM jó színben tűnjön fel a piacon, ezért a környezetvédelem gon-

dolata sem hiányzik a cég filozófiájából. De ha csak ez lenne az egyetlen szempont, akkor lehet, hogy nem csináltunk volna roma programot, mert ezzel valóban kevésbé lehet híveket szerezni.

– *Ismeri személyesen a mentorált diákokat?*

– Természetesen. Nekünk három lányunk van és egy fiúnk. Előbb-utóbb majd jönnek még. Akinek volt alkalma ezekkel a diákokkal beszélni, érzékelheti, milyen sokat jelent számukra, hogy már a középiskolában támogatást kapnak. Ez persze nem jelenti azt, hogy nincsenek gondjaik. A környezetük is húzza vissza őket, ugyanakkor az ő példájuk erőt is adhat az otthon maradottaknak.

– *Hol tart ma a ROMASTER-program?*

– A résztvevő cégek jelenleg összesen negyven diákot mentorálnak. A programba mi léptünk be először. Akkor arról a víziómról beszéltem egy sajtótájékoztatón, hogy a résztvevő cégek rövid időn belül több száz diákot juttatnak el az egyetemi diploma megszerzéséig.

– *Konkrétan milyen segítséget kapnak önkéntől a diákok?*

– Már a kezdetekkor kikértük szakértők véleményét. Az ő hatásukra döntöttünk úgy, hogy a támogatást már a középiskolában kell elkezdni. Mert aki bekerült az egyetemre, az már jó úton van az érvényesülés felé. Igen ám, de aki már a középiskolában „elakad”, mert az otthoni körülményei nem teszik lehetővé például a nyelvtá-

nulást, annak esélye sincs, hogy egyetemre felvételizzen. Mi a mentoráltjainknak – egy havi fix összeggel – azt biztosítjuk, hogy eséllyel jelentkez-hessenek egy felsőfokú oktatási intézménybe, s hogy annak elvégzése után megfeleljenek egy munkahely követelményeinek.

– *Ki és hogyan választja ki a diákokat?*

– A HBLF, a program meghirdetője nyílt pályázatot hirdetett, amelyre a diákok nevelői ajánlással jelentkezhetek. A pályázatokat a HBLF esélyegyenlőségi munkacsoportja bírálta el, és az alapkötelményeknek megfelelt diákok közül választhattak a cégek saját belátásuk szerint.

– *Mire költetik a diákok az önkéntől kapott havi támogatást, és mi a feltétele annak, hogy a programban maradjanak?*

– A feltétel igen egyszerű: a diák mutasson fel jó eredményeket a tanulásban. A havi ösztöndíj egy minimális része szabad felhasználású, illetve utazási költségre fordítható, de a nagy része tanulási eszközökre és különórákra van fenntartva.

– *Hogyan tartják a diákokkal a kapcsolatot?*

– Vannak kifejezetten közösségépítő találkozások, céglátogatások, nyári táborok, ahol az IBM munkatársai is ott vannak. A HR osztály munkatársai rendszeresen találkoznak a diákokkal. De nemcsak mi tartjuk velük a kapcsolatot, hanem szerveződik egy saját alumni közösség is, ahol az összes cég által mentorált diák állandó kontaktusban lehet, ami a későbbiekben erős, valódi közösségé szervezheti őket. Személyes meggyőződésem, hogy a romák fel-emelkedése nagyban függ egy olyan roma vezető értelmiségi réteg kialakulásától, amely személyes érvényesülésén túl, a sajátjaiért is tenni akar. A ROMASTER-programmal mi ehhez a folyamat-hoz szeretnénk hozzájárulni.

A programban résztvevők egy csoportja

A mellékletet írta és szerkesztette Szegvári Katalin - Készült a Szociális és Munkaügyi Minisztérium megbízásából.